translation frequently involves condensation, restructuring, and simplification of the source text [5, p. 53].

The findings of this study demonstrate that effective translation of corporate communication requires a balance between accuracy and adaptation. Linguistic competence alone is insufficient; translators must also possess intercultural awareness, creativity, and knowledge of marketing conventions.

In conclusion, the translation of corporate communication is a complex and multidimensional process that involves both linguistic and cultural transformation. The results of this research highlight the importance of linguocultural adaptation in ensuring effective cross-cultural communication and contribute to the development of translation studies as an interdisciplinary field.

List of sources used

1. Gudkova N. M. et al. Synaesthesia as an implementation of sensory impact strategy in English-language advertising: psycholinguistic aspect. Conhecimento & Diversidade. 2024. Vol. 16, No. 44. P. 638–662.
2. Baker M. *In Other Words: A Coursebook on Translation*. London: Routledge, 2018.
3. Newmark P. *A Textbook of Translation*. New York: Prentice Hall, 1988.
4. House J. *Translation Quality Assessment: Past and Present*. London: Routledge, 2015.
5. Schäffner C. Translation and Intercultural Communication. *Translation Studies*. 2012.
6. Katan D. *Translating Cultures: An Introduction for Translators*. London: Routledge, 2014.
7. Munday J. *Introducing Translation Studies*. London: Routledge, 2016.

УДК:811.124’02’38
orcid. org/0000-0003-1449-0269
orcid. org/0000-0003-4060-7440

СТИЛІСТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЗВЕРТАННЯ В ОДАХ ГОРАЦІЯ

Загайська Г.М., кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри румунської та класичної філології
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Петришин М.Й., кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри загального та германського мовознавства
Карпатський національний університет імені Василя Стефаника

*Ключові слова:*Горацій, ода, звертання, гімн, адресат, лірика.

Одним з актуальних напрямів сучасних наукових студій є дослідження індивідуального стилю письменників з погляду естетики художнього слова і створення індивідуальних авторських мовних картин світу. Пропонована робота продовжить цю тенденцію на прикладі творчості одного з найвеличніших поетів епохи Августа – Квінта Горація Флакка (65-8 р.до н.е), значення творчості якого мало величезний вплив не лише на європейську літературу, але і на українську.

Великий внесок у вивчення творчості поета в Україні зробив відомий вітчизняний вчений, письменник і перекладач А.Содомора [3;4; 5;6]. Однак, незважаючи на вагомі здобутки, актуальність проблематики не вичерпано. Низка питань залишається недостатньо висвітленою, потребує окремих досліджень. Тому, важливим аспектом на нашу думку, є наукова розвідка стилістичного потенціалу звертання у одах, його ролі і вплив на характер лірики Горація, що є метою нашої статті. Об'єктом дослідження стали 103 оди Горація [7].

Усі вербальні стилістичні засоби реалізують своє звичне і набуте значення у контексті, що може мати різноманітну структуру – словосполучення, речення, надфразна єдність, текст.

Особливістю поезії Горація є використання звертання. Ще в „Риториці до Гереннія" відводилося важливе місце звертанню як стилістичній фігурі. В поетичному мовленні звертання рідко служить для номінації особи чи предмета, до якого звернене мовлення. Зазвичай, в поезії, воно виступає як важливий виражально-зображувальний засіб. Навіть якщо звертання і не має при собі епітетів-означень, вигуків, не містить у своєму складі суфіксів емоційного забарвлення чи префіксів, саме вживання слова як звертання може надати йому образного поетичного змісту. Звертання завжди виражає певні логіко-смислові чи емоційно-експресивні відтінки, завдяки чому воно в будь-якій словесній формі може виступати як засіб виразності [2, с.16]. Звертання, крім смислової інформації, містить ще й експресивний потенціал, що, безперечно, впливає на духовний світ, почуття, емоції, думки читача. Добір звертання для кожного конкретного випадку залежить від характеру спілкування, ступеня знайомства чи родинних стосунків та інших екстралінгвальних чинників. Під звертанням ми розуміємо інтонаційно виділене в реченні слово або сполучення слів, що ним називається істота або персоніфікований предмет, якому адресується мовлення [2, с.268].

Дев'яносто сім од зі ста трьох у Горація написані в формі звертання до осіб чи богів, названих по імені чи характеризованих загалом як хлопці і дівчата, друзі, Рим: Phoebus, Herculis, Bacchum, Dianam, Pindarum, Aeli, Albi, Icci, Lydia, Maecenas, Mercuri, Phoebe, Septimi, Faune, o Venus.

Інколи поет звертається до речі, наприклад: корабля (С.І.32), амфори (С.ІІІ.21), дерева (С.ІІ.13). Часом адресат не окреслений (С.ІІ.18; С.ІІІ.24). Вісім од починаються вигуком О; одна – eheu; одинадцять питаннями: quis, quae, auid, auem, quo, cur; вісім - запереченням: ne (двічі); non (чотири

рази); nullus, nullam. Решту од починають: delicta, Coelo, Musis, otium, uxor, aequam, integer, iustum, natis, miserarum, iam, nunc, nondum, sic.

Усе це наклало свій відбиток на характер лірики Горація, репрезентуючи один із естетично-стилістичних детермінантів його епохи – unitas in varietate (єдність в різноманітності).

Завданням звертання в одах Горація є не тільки надання адресатові певних відомостей про себе або інших, але й вплив на нього, що було маркером для тогочасних поетів. Це виражається у використанні на початку чи в кінці оди imperativus, coniunctivus, hortativus і futurum.

У звертальних ліричних поезіях спостерігаємо відтворення почуттів, розповідь про пережите.

Зразком звертання з характером інтимної розмови є ода I.11, 1-8: Tu ne quaesieris, scire nefas, quem mihi, quem tibi / Finem di dederit, Leuconoe, nec Babylonios / Temptaris numeros. Ut melius, quidquid erit, pati, / Seu plures hiemes seu tribuit Iuppiter ultimam, / Quae nunc oppositis debilitat pumicibus mare / Tyrrhenum. Sapias, vina liques, et spatio brevi / Spem longam reseces. Dum loquimur, fugerit invida / Aetas: carpe diem, quam minimum credula postero (Ти не дізнавайся про те, що не годиться знати, яку межу мені, тобі боги дадуть, Левконоє, ні не намагайся вирахувати вавилонських звіздарів, щоб легше те, яке буде, перенести. Чи багато зим наділив Юпітер, чи останню, яка вже б'є об пористі скелі Тіренського моря, будь розсудливою, проціджуй вина і приведи у відповідність довгу надію з короткістю життя. Поки ми говоримо, тікатиме заздрісний вік, лови мить, якнайменше довіряй майбутньому). Використання дієслівних форм (prohibitus, imperativus, iussivus) підтримують цю структуру. Безпосередність контакту з адресаткою і простота розповіді створюють особливий ліричний колорит в оді.

Як розгорнуте звертання побудована ода I.20,1-5. Структурної єдності надає текстові включення звертання до адресата в центральну частину оди, а також надання форми звертання розповіді про подію в театрі. Тут на першому плані особа адресата. Уже в першій строфі головний акцент поет робить на антитезі. Скромного господаря, який сам доглядає вина, Горацій порівнює з представником славного роду, якого вітає публіка вигуками "віват": Vile potabis modicis Sabinum / Cantharis, Graeca quod ego ipse testa / Conditum levi, datus in theatro / Cum tibi plausus, / Clare Maecenas eques (Будеш, Меценате, пити Сабін з простих кухлів, який я сам закоркував, наливши в грецьку амфору в день, коли тобі аплодували в театрі, вершнику славний). Те саме протиставлення щодо ґатунків вина подає Горацій в останній строфі 9-12: Caecubum et prelo domitam Caleno / Tu bibes uvam: mea nec Falernae / Temperant vites neque Formiani / Pocula colles (Ти питимеш Цекуб і вижате вино з каленської давильні: ні фалернське вино, ні формійське не іскряться в моїх кухлях).

Своєрідним видом звертання є гімн. Він зреалізований у довершеній формі в оді I.35, 33-40. Вона починається вступною апострофою „O diva

gratum quae regis Antium praesens...” (Могутня діво, владарко Антія) і продовжується низкою прийменників, які як словесні скріпи пов’язують частини розповіді, аж до прохання в кінці оди. Полісиндетон (que… que et … que et), алегоричний образ є засобами формування образності й особливої мелодики оди. Для напруженості розповіді поет нагромаджує запитання, що вносять особливий пафос у молитву. Завдяки контрастові синтаксичного походження, а саме протиставленню останніх строф, поет підкреслює важливу складову гімну – молитву: Eheu, cicatricum et sceleris pudet / Fratrumque. Quid nos dura refugimus / Aetas? quid intactum nefasti / Liquimus? unde manum iuventus / Metu deorum continuit? quibus / Pepercit aris? O utinam nova / Incude diffingas retusum in / Massagetas Arabasque ferrum! (Ах, соромно за шрами й нещастя, і братів. Чого ми уникаємо, жорстокий вік? Чому не йдемо ми, нечестиві? Хто вже стримав занесений меч від страху перед богами, які храми він пошкодував? Тож перекуй на кувальні притуплений меч проти арабів і масагетів).

В текстах, як окремий вид, Горацій використовує лірично-епічне звертання. Воно набуває своєї досконалості в оді III.21, 1-8, що теж має форму гімну. Головну сюжетну лінію гімну поет демонструє за допомогою анафоричних прийменників, а також за допомогою імперативу (descende), нарощення дієслівних форм (geris, servas, admoveas, curas). Тут адресат – головний слухач промови, яку готує поет, що начебто залишається із дзбаном. Для оди характерна двопланова побудова. Безсумнівна рівновага майстерно зберігається між виведенням на перший план структури гімну адресата уявного і своєрідного втаємничення адресата справжнього, прихованого за божественним дзбаном: O nata mecum consule Manlio, / Seu tu querellas sive geris iocos / Seu rixam et insanos amores / Seu facilem, pia testa, somnum, / Quocumque lectum nomine Massicum / Servas, moveri digna bono die, / Descende Corvino iubente / Promere languidiora vina (О народжена разом зі мною, коли Манлій був консулом, ти даруєш чи болі, чи жарти, чи боротьбу і шалене кохання, і легкий сон, люба амфоро. Ти достойна бути вшанованою в цей гарний день, скільки б не зберігала добірний Масик. Зійди з волі Корвіна слугувати хмільними винами).

Отже, звертання є важливим виражально- зображувальним засобом в поезії Горація. Воно надає одам образного, поетичного змісту. Виражаючи логіко-смислові відтінки, є засобом творення виразності. Вживання звертання засвідчує багатство, різноманітність, гнучкість, розвинутість синтаксичної системи од, що відповідало тодішнім естетико-стилістичним детермінантам епохи, а також правилам дотримання мистецької техніки. Поезія Горація динамічна, експресивно насичена. Він одночасно повчає, мобілізує, приносить читачеві художню насолоду. Оди поета є вершиною в аспекті інтеграції стилістичних засобів, сили й інтенсивності мови, довершеності художнього образу. Вони є прикладом мистецтва віршування.

Список використаних джерел

1.Гром'як Т.Р., КовалівЮ.І., ТеремкоВ.І. Літературознавчий словник-довідник К., Академія.1997. 750 с.

2.Дудик П.С.Стилістика української мови. К., Академія. 2005. 367 с.

3. Содомора А. Час у поезії Горація. *Іноземна філологія*: Респ. міжвід. наук зб. Львів, Вища шк.1977. Вип.45. С75-82.

4. Содомора А. Світлотіньові і кольорові контрасти в поезії Горація. *Іноземна філологія*: Респ. міжвід. наук зб. Львів, Вища шк. 1979. Вип.55. С118-127.

5.Содомора А. Поєднання слів як засіб творення образів в поезії Горація. *Іноземна філологія*: Респ. міжвід. наук зб. Львів, Вища шк. 1980. Вип.60. С.145-155.

6. Содомора А. Власні імена в поетичних образах Горацієвих од. *Іноземна філологія*: Респ. міжвід. наук зб. Львів, Вища шк.1983. Вип.19. С.93-101.

7.Horatii Flacci Q.[ed.L.Mueller].Wien, editio stereotypa minor.1930. 303 s.

УДК 821.111-31
https://orcid.org/my-orcid?orcid=0000-0003-2338-0854

GENERATIONS' COMMUNICATION VIA ARCHETYPES IN THE TRILOGY "THE LORD OF THE RINGS" (J. R. R. TOLKIN)

Khalabuzar O.A., Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Philology and Translation
Kyiv National University of Technology and Design

Key words: the mythopoetic framework, the archetypal symbols, allegorical interpretations,

Communication in its various forms exists within the social ability to communicate timeless truths across generations, and J. R. R. Tolkien's trilogy *The Lord of the Rings* exemplifies this phenomenon via the use of archetypal symbols. The master of word proves that the interaction between characters, symbols, and narrative events creates a shared language of values, fears, and aspirations that resonates beyond the immediate story. This research explores how the archetypal symbols in Tolkien's trilogy function not only as literary devices but also as instruments of intergenerational communication, shaping readers' understanding of heroism, morality, and the human condition. The mythopoetic framework of J. R. R. Tolkien's trilogy "The Lord of the Rings" serves as a complex canvas upon which a multifaceted system of symbols is constructed and developed; within which the symbols don't exist as the merely